

MONITOR KOREAŃSKI

MAJ 2017

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie. Monitor opracowała mgr Joanna Jatczak.

MONITOR KOREAŃSKI

MAJ 2017

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 maja: możliwe renegocjacje w sprawie systemu antybalistycznego THAAD? Pod koniec poprzedniego miesiąca amerykański prezydent Donald Trump zapowiedział, że Korea Południowa powinna pokryć większość kosztów związanych z instalacją i obsługą systemu obronnego THAAD. Wstępna umowa pomiędzy obydwojma państwami zakładała, że Korea Południowa ma jedynie zapewnić teren pod instalację systemu, a reszta kosztów spoczywa po stronie amerykańskiej. 30 kwietnia w rozmowie telefonicznej między szefami biur bezpieczeństwa narodowego obu państw Kim Kwan-jin i Herbert McMaster potwierdzili te wstępne porozumienia. Jednak w wywiadzie dla telewizji Fox News, generał McMaster oświadczył, że Stany Zjednoczone zamierzają dotrzymać umowy, ale jedynie do momentu renegocjacji. W odpowiedzi na tę wypowiedź koreańskie ministerstwo obrony narodowej wykluczyło możliwość renegocjacji kosztów umieszczenia systemu THAAD. Zgodnie z obustronną umową zawartą w zeszłym roku pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Koreą Południową Siły USA w Korei (USFK) są zobowiązane do pokrywania kosztów użytkowania własnej broni na terenie Republiki Korei, w tym systemu THAAD. W przyszłym roku sojusznicy zamierzają rozpocząć negocjacje dotyczące dzielenia kosztów stacjonowania wojsk amerykańskich w Korei. W chwili obecnej Korea Południowa jest zobowiązana do płacenia około 800 milionów dolarów rocznie na ten cel. Przyszłoroczne negocjacje, zdaniem ministerstwa, nie będą

MOON JAE-IN ZOSTAJE PREZYDENTEM

Nowy prezydent

południowokoreański pragnie
poprawy relacji na Półwyspie

Koreańskim, ale kolejne

provokacje reżimu Kim Jon-

una nie ułatwiają mu tego

zadania.

jednak dotyczyły kwestii systemu THAAD, a jedynie kosztów stacjonowania USFK.

2 maja: ostatnie sondaże przedwyborcze wskazują na spadek poparcia dla Ahn Cheol-soo. Jeszcze w drugiej połowie zeszłego miesiąca wydawało się, że Ahn jest silnym kontrkandydatem dla Moon Jae-ina w nadchodzących wyborach prezydenckich. Jednak znaczna część osób, która mogłaby poprzeć Ahn Chel-soo to elektorat konserwatystów. Jest to część wyborców, która po skandalu korupcyjnym, w który był zaangażowany konserwatywny rząd i Park Geun-hye jest niezdecydowana. Coraz większą popularność zdobywa natomiast Hong Joon-pyo, kandydat Partii Wolność Korea (Liberty Korea Party, dawniej Saenuri), co wskazuje na stopniowe odzyskiwanie poparcia przez konserwatywną część sceny politycznej.

3 maja: możliwa reforma systemu edukacji? Kandydaci na urząd prezydenta w swoich kampaniach przedwyborczych zapowiadają reformę całego systemu edukacji, zaczynając od samego ministerstwa edukacji. Moon Jae-in, Hong Joon-pyo oraz Ahn Cheol-soo, kandydaci z największą ilością poparcia w sondażach, zapowiadają chęć zredukowania ministerstwa edukacji. Każdy z nich się zgadza, że ministerstwo w obecnym kształcie posiada zbyt duży wpływ na uniwersytety, kontrolując środki finansowe. Ahn postuluje, żeby ministerstwo edukacji zastąpić komisją składającą się z członków partii rządzącej, opozycji, ekspertów z dziedziny edukacji, a także przedstawicieli rodziców i nauczycieli. W chwili obecnej bardzo wysokie są koszty czesnego za studia, a także wynajmowania pokoju w akademiku. Kandydaci zapowiadają więc zmniejszenie tych opłat lub zagwarantowanie studentom bezterminowych pożyczek. Według Ahn Cheol-soo reforma systemu edukacji powinna wprowadzić 5-letnią szkołę podstawową, 5-letnie gimnazjum oraz 2-letnie liceum. Wszyscy kandydaci podkreślają chęć wyrównania szans uczniów w dostępie do nauki.

4 maja: raport ministerstwa równości płci i rodziny wzbudza społeczną krytykę. Raport dotyczy niewolnictwa seksualnego w czasie japońskiej okupacji i drugiej wojny światowej. Sprawozdanie potwierdza zaangażowanie japońskiego rządu w zmuszanie kobiet do niewolnictwa seksualnego, tym samym ponosząc za to odpowiedzialność prawną. Jednocześnie uznał kontrowersyjną umowę zawartą z rządem japońskim w 2015 roku za osiągnięcie. Porozumienie z 2015 roku jest kwestionowane przez część koreańskiego społeczeństwa, która nie zgadza się z konkluzjami raportu opublikowanego na stronach ministerstwa równości płci i rodziny oraz lokalnych samorządów.

9 maja: Moon Jae-in zwycięża wybory prezydenckie. Moon zwyciężył z 41,08% poparciem. Jego rywal Hong Joon-pyo zdobył 24,03% głosów wyborców, a Ahn Cheol-soo, uważany jeszcze przed miesiącem za silnego kandydata na urząd prezydenta, zdobył 21,41% głosów.

10 maja: Moon Jae-in zostaje zaprzysiężony na urząd prezydenta Republiki Korei. Podczas swojej przemowy inauguracyjnej, Moon oświadczył, że jest gotowy odwiedzić Pjongjang, aby uczestniczyć w rozmowach dotyczących denuklearyzacji Korei Północnej. W swoim przemówieniu Moon Jae-in wezwał do narodowego zjednoczenia i obiecywał, że będzie służyć jako prezydent każdemu Koreańczykowi. Chciałby także stworzyć więcej miejsc pracy, podnieść płacę minimalną, zreformować konglomeraty oraz podjąć szereg innych reform, które miałyby na celu zaoferować równe szanse obywatelom.

10 maja: pierwsza rozmowa telefoniczna prezydenta Moon Jae-ina z amerykańskim prezydentem Donaldem Trumpem. Według doniesień amerykański prezydent podczas rozmowy najpierw poruszył kwestię renegotjacji umowy o wolnym handlu pomiędzy obydwoma państwami. Następnie skupił się na problemie północnokoreańskich programów nuklearnych.

10 maja: prezydent Moon Jae-in nominuje Lee Nak-yona na urząd premiera. Lee jest obecnie gubernatorem prowincji Jeolla Południowa. W czasie administracji Roh Moo-hyuna, Lee pełnił rolę rzecznika prezydenta. Prezydent Moon Jae-in obiecywał zjednoczenie narodu i temu ma służyć wybór na stanowisko premiera osoby działającej poza Seulem.

11 maja: premier Hwang Kyo-ahn ustąpił ze stanowiska. Hwang Kyo-ahn pełnił funkcję premiera przez dwa lata, a po decyzji o impeachmentcie Park Geun-hye przejął także obowiązki prezydenta. Hwang, który jest znany ze swojej lojalności względem Park Geun-hye, chciał zrezygnować z urzędu już w marcu, gdy Park została aresztowana. Ostatecznie postanowił pozostać na stanowisku premiera do momentu wybrania nowego prezydenta i zgodnie ze swoją obietnicą złożył rezygnację dzień po zaprzysiężeniu Moon Jae-ina.

11 maja: prezydent Moon Jae-in przeprowadza pierwsze rozmowy telefoniczne z chińskim przywódcą Xi Jinpingiem oraz premierami Japonii i Indii. Według Błękitnego Domu po raz pierwszy przywódca chiński zadzwonił z gratulacjami do nowo wybranego prezydenta Republiki Korei. W 40-minutowej rozmowie obaj przywódcy poruszyli różne kwestie ważne dla regionu. Obie strony zgodziły się, że ich wspólnym celem jest denuklearyzacja Korei Północnej. Xi Jinping zaprosił także Moona do wspólnego spotkania, tak jak to uczynił dzień wcześniej prezydent amerykański. Nie wiadomo z którym z przywódców Moon Jae-in spotka się najpierw, choć tradycyjnie pierwszeństwo zawsze przypadało Stanom Zjednoczonym. W rozmowie z premierem Japonii Abe Shinzo głównym tematem była kwestia kobiet-pocieszycielek. Strona japońska wyraziła nadzieję, że nowy prezydent uszanuje porozumienie zawarte w tej sprawie z administracją Park Geun-hye. W odpowiedzi Moon Jae-in powiedział, że większość Koreańczyków nie jest zadowolona z tego porozumienia. Co więcej, kontrowersyjne pomniki kobiet-pocieszycielek stawiane są przez prywatny sektor i

dlatego, zdaniem prezydenta Moona, rząd jest ograniczony w swoich działaniach względem usunięcia ich. Tak jak to było przewidywane przed wyborami, Moon podkreślił chęć pogłębiania współpracy pomiędzy Koreą Południową a Japonią w oderwaniu od sporów historycznych. W rozmowie z premierem Indii Narendra Modi omówiono natomiast kwestie poprawy współpracy w dziedzinie gospodarki i kultury.

11 maja: maj i czerwiec ogłoszone „miesiącami ASEAN” w Korei Południowej. Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) obchodzi w tym roku 50. rocznicę powstania. Z tej okazji Korea Południowa zdecydowała się ogłosić maj i czerwiec „miesiącami ASEAN”, aby w ten sposób uczcić wspólną wymianę kulturową. Na spotkaniu inauguracyjnym to wydarzenie obecni byli przedstawiciele koreańskiego ministerstwa spraw zagranicznych oraz ambasadorzy z 10 państw stowarzyszonych w ASEAN. Podczas spotkania omówiono dwustronne relacje pomiędzy Koreą a Stowarzyszeniem.

12 maja: prezydent Moon Jae-in zdobył zapewnienie zagranicznych przywódców o chęci współpracy w rozwiązaniu północnokoreańskiego problemu jądrowego. Prezydent w tej sprawie przeprowadził rozmowy telefoniczne z australijskim premierem Malcolmem Turnbullem, premier Wielkiej Brytanii Theresą May, kanclerz Niemiec Angelą Merkel oraz rosyjskim prezydentem Władimirem Putinem. W rozmowie z premierem Australii ustalono potrzebę zorganizowania wspólnego spotkania ministrów spraw zagranicznych i obrony, aby zacieśnić współpracę w tej kwestii. Co więcej oba państwa wyraziły chęć promocji wolnego handlu. Z Wielką Brytanią nowy prezydent południowokoreański chciałby rozpocząć bliższą współpracę w dziedzinie energetyki jądrowej. Kanclerz Angela Merkel zaprosiła prezydenta Moon Jae-ina na wspólne spotkanie w trakcie szczytu G20 w Hamburgu. Natomiast z prezydentem Federacji Rosyjskiej zostały wymienione opinie na temat poprawy wzajemnych relacji pomiędzy oboma państwami.

14 maja: globalny cybernetyczny atak dotyka także Koreę. Według Koreańskiej Agencji Bezpieczeństwa i Internetu (KISA) zaatakowanych zostało siedem instytucji, w tym uniwersytecki szpital, a także koreańskie przedsiębiorstwa. Część koreańskich ekspertów spekuluje, że za tym globalnym cyberatakiem mogła stać Korea Północna. Hakerzy z tego kraju używają nietypowej logiki szyfrowania. Przy tym ataku został użyty podobny rodzaj szyfrowania i na tej podstawie eksperci wskazują możliwy udział Korei Północnej.

14-15 maja: Korea Południowa bierze udział w międzynarodowym Forum Pasa i Szlaku w Chinach. Początkowo Chiny rozważały możliwość nie zaproszenia delegacji z Korei Południowej na znak protestu przeciwko systemowi antybalistycznemu THAAD. Jednak w obliczu wyboru nowego prezydenta Moon Jae-ina zaproszenie zostało wysłane. Obie strony podczas wspólnego spotkania na forum omawiały zarówno kwestię THAAD, jak i nuklearnych zbrojeń Korei Północnej. Pekin ma nadzieję, że nowy

prezydent koreański rozważy wcześniejszą decyzję rządu o umieszczeniu na terenie Korei Południowej systemu THAAD. Obie strony mają nadzieję, że zaprzysiężenie nowego prezydenta Korei otworzy drogę do poprawy dwustronnych relacji obu państw.

15 maja: Prezydent Moon Jae-in decyduje się na walkę z zanieczyszczeniem powietrza. Prezydent nakazał tymczasowe zamknięcie przestarzałych elektrowni węglowych. Osiem takich elektrowni, które są starsze niż 30 lat mają być nieczynne od 1 czerwca przez okres 30 dni. W przyszłości prezydent Moon planuje zamknąć na stałe wszystkie przestarzałe elektrownie zasilane węglem. Spalanie węgla jest jednym z głównych źródeł emisji drobnego pyłu (fine dust), który wraz z „żółtym pyłem” z Chin i Mongolii stanowi poważny problem dla mieszkańców Korei. W tym miesiącu zanotowano wysokie stężenie drobnego pyłu w powietrzu i dla niektórych koreańskich miast wydano odpowiednie ostrzeżenia. Już przed wyborami społeczeństwo koreańskie domagało się od nowego prezydenta podjęcia działań mających na celu redukcję zapylenia powietrza.

15 maja: amerykańska delegacja przygotowuje spotkanie prezydentów Moon Jae-ina i Donalda Trumpa. W Seulu ma mieć miejsce spotkanie obu prezydentów, choć termin nie został jeszcze ostatecznie wyznaczony. Amerykańska delegacja z Białego Domu ma przygotować spotkanie, na którym najprawdopodobniej omówione zostaną kwestie współpracy z zakresu rozwiązania problemu północnokoreańskich zbrojeń nuklearnych.

15 maja: prezydent Moon Jae-in wyznacza specjalnych wysłanników do światowych mocarstw. Prezydent wskazał wysłanników, którzy będą pełnić misje dyplomatyczne w Stanach Zjednoczonych, Unii Europejskiej, Chinach, Japonii i Rosji. Były koreański ambasador w Wielkiej Brytanii Cho Yoon-je został wyznaczony na specjalnego wysłannika do Unii Europejskiej i Niemiec, natomiast pozostali wysłannicy to Hong Seok-hyun (Stany Zjednoczone), Lee Hae-chan (Chiny), Moon Hee-sang (Japonia) i Song Young-gil (Rosja).

16 maja: prezydent Moon Jae-in na drodze realizacji jednej z obietnic ze swojego przemówienia inauguracyjnego. Prezydent wyznaczył na stanowisko swojego rzecznika Park Soo-hyuna, który wcześniej pracował jako rzecznik dla jednego z wyborczych rywali prezydenta, gubernatora An Hee-junga. Nominacja ta jest wyrazem dążenia prezydenta Moona do zjednoczenia zarówno narodu, jak i sceny politycznej, które uległy znacznym podziałom wskutek skandalu korupcyjnego z udziałem byłej prezydent Park Geun-hye.

18 maja: prezydent Moon Jae-in uczestniczy w ceremonii upamiętniającej ofiary powstania w Gwangju. Demokratyczne powstanie w Gwangju w 1980 roku zostało krwawo stłumione przez ówczesny reżim. Podczas tegorocznej ceremonii upamiętniającej ofiary wszyscy zebrani odśpiewali symboliczną pieśń „Marsz dla umiłowanych” („Imeul Wihan Haengjngok”), której wykonywanie przez ostatnie 9 lat było

zakazane przez poprzedni konserwatywny rząd. Prezydent Moon obiecał, że nowy rząd nie zapomni o ofiarach powstania i ich wkładzie w demokratyzację kraju.

19 maja: prezydent Moon Jae-in obiecuje przeprowadzenie rewizji konstytucji podczas spotkania z przywódcami partii. Nowy prezydent spotkał się w Błękitnym Domu z przywódcami pięciu najważniejszych partii w kraju. Moon Jae-in podczas spotkania zapowiedział, że planowane zmiany w konstytucji będą konsultowane z partiami opozycyjnymi. Moon chciałby doprowadzić do rewizji konstytucji przed lokalnymi wyborami w czerwcu 2018 roku. Liderzy najważniejszych partii także wyrazili chęć jak najszybszego rozpoczęcia wspólnych prac nad zmianami. Podczas spotkania omówiono także takie kwestie jak konieczność przeglądu systemu wyborczego, reforma Narodowej Agencji Wywiadowczej (NIS), dzielenie się ważnymi informacjami z zakresu bezpieczeństwa i spraw zagranicznych między partiami oraz umieszczenie w Korei amerykańskiego systemu antybalistycznego THAAD.

23 maja: była prezydent Park Geun-hye uczestniczy w pierwszej rozprawie sądowej związanej ze skandalem korupcyjnym. W wyniku skandalu Park Geun-hye została odsunięta od władzy oraz aresztowana. Była pani prezydent podczas rozprawy zaprzeczyła wszystkim zarzutom. W sądzie Park spotkała się także po raz pierwszy od ośmiu miesięcy ze swoją dawną przyjaciółką Choi Soon-sil, która jest główną oskarżoną w sprawie. Spodziewane jest, że sąd wyda wyrok w tej sprawie przed końcem października.

24-25 maja: partie opozycyjne stawiają zarzuty kandydatowi na stanowisko premiera. Podczas dwudniowego przesłuchania nominowany na urząd premiera Lee Nak-yon musiał odpierać zarzuty opozycji. Partia Wolność Korea (dawniej Saenuri) i Partia Ludowa skupiły swoje ataki głównie wokół rodziny Lee. Takie zarzuty nie dyskwalifikują jednak samej osoby Lee Nak-yona, dlatego działania opozycji zostały uznane za nieskuteczne.

31 maja: kandydat na stanowisko premiera zdobywa poparcie parlamentu. Lee Nak-yon uzyskał niezbędne do zajęcia urzędu premiera poparcie Zgromadzenia Narodowego. Podczas głosowania było obecnych 188 posłów, z czego 164 zatwierdziło nominację Lee. Główna partia opozycyjna Partia Wolność Korea (LKP) w ramach sprzeciwu przeciwko Lee odmówiła wzięcia udziału w głosowaniu. Inna partia opozycyjna, Partia Ludowa, zdecydowała się poprzeć nominację Lee Nak-yona.

31 maja: prezydent chce przyspieszenia reformy obronności. Po tym jak ministerstwo obrony zataiło przed prezydentem Moon Jae-inem informację o przybyciu dodatkowych czterech wyrzutni THAAD, nowa administracja pragnie jak najszybciej wprowadzić reformę obronności, a także przeprowadzić odpowiednie śledztwo. W ministerstwie obrony nadal znajdują się wysocy rangą urzędnicy poprzedniej administracji Park Geun-hye. Oskarża się ich o zbyt ni pośpiech w rozmieszczaniu

systemu antybalistycznego THAAD oraz utrzymywanie w tajemnicy wielu procesów decyzyjnych. Przed wyborami Moon Jae-in obiecywał reformę systemu obronności, która zakłada restrukturyzację dowodzenia wojsk, poprawę procesu pozyskiwania broni oraz modernizację systemu uzbrojenia. Część społeczeństwa chciałaby, aby reformy objęły także niektóre aspekty obowiązkowej służby wojskowej, jak karanie relacji homoseksualnych między żołnierzami lub unikanie służby z powodów wyznaniowych. Oba te czyny podlegają obecnie karze więzienia.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

3 maja: ambasador Korei Południowej spotyka się z burmistrzem Trzebonia.

Ambasador Moon Seoung-hyun odwiedził czeskie miasto Trzeboń w którym zorganizowano festiwal filmowy Anifilm. Ambasada Korei Południowej w Czechach była partnerem festiwalu. Przy okazji tego wyjazdu minister Moon spotkał się z Teresą Jenišová, burmistrz Trzebonia. Podczas wspólnego spotkania rozmawiano między innymi o wysiłkach na rzecz podniesienia świadomości o kulturze koreańskiej za granicą. Z tego też powodu Korea Południowa postanowiła zostać partnerem festiwalu Anifilm. Pani burmistrz natomiast zaprezentowała uzdrowiska, turystykę i działalność kulturalną swojego miasta, wyrażając zainteresowanie pogłębieniem współpracy z Republiką Korei.

4 maja: ambasador Korei Południowej odwiedza czeskie ministerstwo rozwoju regionalnego.

Ambasador Moon Seoung-hyun spotkał się w ministerstwie z przedstawicielką sekcji koordynacji funduszy europejskich i współpracy międzynarodowej Olgą Letáčková. Wspólnie omówiono plan narodowego rozwoju oraz możliwość korzystania z funduszy europejskich. Dyskusja dotyczyła współpracy w zakresie rozwoju szybkich kolei, infrastruktury IT oraz wdrażania koncepcji „Smart City”.

5 maja: Węgry chcą przeciwdziałać północnokoreańskim zbrojeniom nuklearnym.

Minister spraw zagranicznych Péter Szijjártó na spotkaniu z ambasadorem Korei Południowej na Węgrzech zapowiedział gotowość rządu węgierskiego do podjęcia wszelkich możliwych kroków, aby przeciwdziałać północnokoreańskim programom jądrowym i rakietowym. Polityk zapewnił, że Budapeszt z uwagą śledzi wydarzenia na Półwyspie Koreańskim, a północnokoreańskie zbrojenia traktuje jako zagrożenie dla bezpieczeństwa i pokoju na świecie. Minister Szijjártó zapewnił, że Korea Południowa może liczyć na rząd węgierski, który będzie nadal wspierał politykę wywierania presji gospodarczej i dyplomatycznej na Pjongjang. Przy okazji spotkania z południowokoreańskim ambasadorem minister Szijjártó pochwalił także gospodarczą i finansową stabilność Korei Południowej. W odpowiedzi ambasador Yim Geun-hyeong

docenił stanowisko Węgier w kwestii północnokoreańskich prowokacji i podziękował za pomoc we wzmacnianiu międzynarodowej współpracy w tym zakresie.

10 maja: w Seulu zostaje zorganizowana uroczystość z okazji polskiego Święta Konstytucji Trzeciego Maja. Uroczystość została zorganizowana przez polską ambasadę w Seulu. Podczas wydarzenia przemówienie wygłosił chargé d'affaires a.i. Joanna Wasiewska, zauważając, że „polsko-koreańskie partnerstwo strategiczne rozwija się dynamicznie poprzez różne projekty, programy i wymianę”. Podczas przemówienia odniosła się także do zeszłorocznej wizyty w Korei ministra spraw zagranicznych Witolda Waszczykowskiego. W trakcie tamtej wizyty został podpisany plan implementacji strategicznego partnerstwa w latach 2017-2020. Wśród przybyłych na uroczystość gości znajdowali się dyplomaci i przedstawiciele wojska z takich państw jak Korea Południowa i Stany Zjednoczone. W trakcie ceremonii został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasług RP Hong Ji-in. Odznaczenie to zostało przyznane za zasługi na rzecz rozwijania polsko-koreańskiej współpracy. Hong Ji-in w latach 2014-2016 pełnił misję dyplomatyczną w Warszawie jako koreański ambasador.

14 maja: Polska reaguje na próbę rakietową w Korei Północnej. Polskie ministerstwo spraw zagranicznych wydało oświadczenie potępiające działania Pjongjangu, określając je mianem „zagrożenia dla bezpieczeństwa i pokoju w regionie oraz międzynarodowego systemu nieprolifracji i kontroli zbrojeń”. Ministerstwo jednocześnie w swoim komunikacie zachęca Pjongjang do powrotu do pokojowych rozmów.

18 maja: ambasador Korei Południowej w Czechach spotyka się z czeskim ministrem finansów. Ambasador Moon Seoung-hyun spotkał się z ministrem finansów Ivanem Pilnym, aby omówić bieżące kwestie współpracy gospodarczej między obydwojoma państwami.

18 maja: południowokoreańskie firmy nabywają fabryki na Węgrzech. Koreańska Agencja Promocji Handlu i Inwestycji (KOTRA) poinformowała, że dwie firmy, Shinheung SEC i Youngshin Components, zajmujące się produkcją części samochodowych, zakończyły proces zakupu lokalnych zakładów produkcyjnych w pobliżu Budapesztu. KOTRA pomaga koreańskim firmom przenosić się na zagraniczne rynki, a także przejmować istniejące już fabryki. Według przedstawiciela KOTRA, spodziewane jest zwiększenie tego typu posunięć przez koreańskie firmy na terenie wschodnioeuropejskich rynków.

19-20 maja: wizyta bułgarskiego ambasadora w Busan. Ambasador Peter Andonov wraz z 15 innymi ambasadorami został zaproszony przez burmistrza Busan, Suh Byung-soo, aby odwiedzić to drugie największe koreańskie miasto. Wizyta została zorganizowana przez Busańską Fundację na rzecz Międzynarodowej Współpracy (BFIC) Ambasador Andonov wygłosił przemówienie powitalne w imieniu wszystkich zaproszonych dyplomatów podczas uroczystego obiadu zorganizowanego przez

burmistrza Busan. Przy okazji tego spotkania ambasador Andonov rozmawiał z burmistrzem Suh Byung-soo na temat możliwości współpracy między jego miastem a bułgarską Warną oraz zaprosił burmistrza do odwiedzenia Bułgarii. W odpowiedzi Suh Byung-soo przyjął zaproszenie oraz wyraził gotowość do ustanowienia relacji pomiędzy miastami zaproponowanych przez bułgarską ambasadę. Peter Andonov spotkał się także z sekretarzem BFIC. Obie strony zgodziły się nawiązać partnerstwo w zakresie promowania i wymiany projektów współpracy Busan z miastami bułgarskimi

19-21 maja: bułgarska delegacja odwiedza Festiwal Róż w Seulu. Wydarzenie zostało zorganizowane przy udziale bułgarskiej ambasady w Korei Południowej oraz koreańskiej dzielnicy Jungnang w Seulu. Na festiwal przybyła zaproszona delegacja z bułgarskiego miasta Kazanłyk, której przewodniczyła burmistrz miasta. Podczas festiwalu podpisano memorandum pomiędzy gminą Kazanłyk i dzielnicą Jungnang. Na festiwalu zorganizowano wiele atrakcji artystycznych, które cieszyły się wielkim zainteresowaniem. Festiwal w tym roku odwiedził aż milion osób. Dużym powodzeniem cieszyły się stoiska z bułgarskim jedzeniem i rzemiosłem.

20 maja: odwiedziny ambasadora Korei Południowej w rumuńskiej szkole. Ambasador Kim Eun-jung odwiedził Szkołę Języka Koreańskiego w Rumunii. Podczas wizyty wręczył uczniom prezenty. Rozmawiał także z dyrekcją oraz pracownikami szkoły, zachęcając ich do dalszych wysiłków na rzecz szerzenia znajomości języka koreańskiego.

20 maja – 2 czerwca: koreańska ambasada organizuje dni kultury koreańskiej w Serbii. W programie znalazło się wiele atrakcji związanych z koreańskimi tradycjami i kulturą popularną. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, co pokazuje globalną popularność koreańskiej kultury.

29 maja: Bułgaria, Czechy i Rumunia zawieszają przyjmowanie północnokoreańskich robotników. W ogłoszeniu opublikowanym przez bułgarską ambasadę w Korei Południowej został skrytykowany proceder wyłudzenia przez reżim północnokoreański wynagrodzenia od swoich robotników pracujących za granicą. W związku z tym trzy państwa Wschodnioeuropejskie zdecydowały się na zawieszenie importu pracowników z Korei Północnej. Eksport pracowników jest uważany za jedno z głównych źródeł pozyskiwania obcej waluty przez reżim północnokoreański, a wiele organizacji broniących praw człowieka nazywa ten proceder „nowoczesną niewolą”. Bułgaria, Czechy i Rumunia mają być przykładem dla innych państw regionu, aby solidarnie potępić działania Korei Północnej.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

8 maja: Pjongjang wzywa do zakończenia międzykoreańskiej konfrontacji. W przeddzień południowokoreańskich wyborów prezydenckich w północnokoreańskiej partyjnej gazecie Rodong Sinmun pojawiło się oświadczenie dotyczące międzykoreańskich relacji. Według gazety „tragiczne” stosunki pomiędzy obiema Koreami są wynikiem działania konserwatystów, którzy od 10 lat sprawują władzę na południowokoreańskiej scenie politycznej. Konserwatyści zostali obwinieni o eskalowanie politycznej i wojskowej rywalizacji pomiędzy „tą samą rasą”. Stwierdzenie to miało na celu podkreślić wspólne korzenie etniczne podzielonych Koreańczyków. Dalej w swoim oświadczeniu gazeta nazywa konserwatystów „maniakalnymi wyznawcami konfrontacji”, którzy „zdeptali” nadzieje narodu północnokoreańskiego na pokój. Pjongjang liczy, że w przypadku wygranej Moon Jae-ina Korea Południowa odejdzie od polityki nacisku i sankcji w kierunku współpracy.

11 maja: Korea Północna wobec wyboru Moon Jae-ina na urząd prezydenta Republiki Korei. Dzień po zaprzysiężeniu nowego prezydenta Korei Południowej, w czołowej gazecie Partii Pracy Korei Rodong Sinmun opublikowano wezwanie obu Korei do szanowania siebie nawzajem. Według gazety został otwarty nowy rozdział w kierunku poprawy międzykoreańskich relacji. Korea Północna nawołuje także do złagodzenia napięcia militarnego na Półwyspie Koreańskim oraz postuluje że obie Koree powinny prowadzić dialog i negocjacje na różnych poziomach.

14 maja: Korea Północna przeprowadza test niezidentyfikowanej rakiety. Rakieta została wystrzelona z miejsca znajdującego się niedaleko granicy z Chinami. Przeleciała ona około 700 kilometrów i wpadła do Morza Japońskiego. Jest to pierwsza tego typu prowokacja od momentu objęcia przez Moon Jae-ina urzędu prezydenta Republiki Korei. Prezydent Moon, w odróżnieniu od swojej poprzedniczki Park Geun-hye, zapowiadał podjęcie próby dialogu z Koreą Północną, jednak ta prowokacja stawia jego plany pod znakiem zapytania. Tego samego dnia prezydent Moon Jae-in zwołał posiedzenie rady bezpieczeństwa narodowego, aby omówić kwestię kolejnego północnokoreańskiego testu rakiety balistycznej.

16 maja: Pjongjang zapowiada kolejne testy nuklearne i raketowe. Obietnica ta padła podczas spotkania północnokoreańskiego reprezentanta ministerstwa spraw zagranicznych z dyplomatycznymi przedstawicielami z czterech krajów Azji Południowo-Wschodniej (w tym Wietnamu i Laosu) w sprawie ostatniego testu nowego pocisku balistycznego. Strona północnokoreańska oświadczyła, że zamierza kontynuować tego rodzaju testy również z użyciem mniejszych i bardziej zróżnicowanych rodzajów broni atomowej. Według doniesień Koreańskiej Centralnej Agencji Prasowej (KCNA) Pjongjang poinformował dyplomatów o tym, że Korea Północna jest gotowa odpowiedzieć na możliwy atak ze strony Waszyngtonu. Eksperci obawiają się, że Korea Północna może obecnie pracować nad rozwojem pocisków międzykontynentalnych (ICBM). W najbliższym czasie spodziewane są kolejne prowokacje ze strony Pjongjangu.

17 maja: Seul poszukuje możliwości otwarcia gorącej linii z Koreą Północną.

Doradca ds. bezpieczeństwa ogłosił, że rząd Moon Jae-ina chciałby ponownie otworzyć gorącą linię w Panmunjom (Panmundżom). Biuro łączności w strefie zdemilitaryzowanej zostało zamknięte w lutym zeszłego roku, gdy Korea Północna zerwała gorącą linię na znak protestu przeciwko zamknięciu kompleksu Kaesong przez administrację Park Geun-hye. Według ekspertów normalizacja łączności jest pierwszym krokiem w stronę otwarcia międzykoreańskiego dialogu. Gorąca linia została pierwszy raz otwarta w 1971 roku i od tego czasu niejednokrotnie zawieszano jej działanie.

21 maja: Korea Północna przeprowadza test rakiety zdolnej przenosić głowicę atomową.

Wystrzelony pocisk Pukguksong-2 spadł do Morza Japońskiego, a całą operację nadzorował północnokoreański przywódca Kim Jong-un. Tego samego dnia południowokoreański prezydent Moon Jae-in zwołał spotkanie Rady Bezpieczeństwa Narodowego. Na żądanie Stanów Zjednoczonych, Japonii i Korei Południowej zwołano 23 maja zamknięte posiedzenie Rady Bezpieczeństwa ONZ, na którym omówiono kwestię nowego północnokoreańskiego testu raketowego.

23 maja: czy Seoul szuka pomocy papieża Franciszka w zorganizowaniu międzykoreańskiego szczytu?

Według doniesień południowokoreańskiej gazety Joongang Ilbo, specjalny wysłannik do Watykanu arcybiskup Hyginus Kim Hee-joong ma dostarczyć papieżowi list od prezydenta Moon Jae-ina. W liście tym ma znajdować się prośba o pomoc papieża w zorganizowaniu spotkania między przywódcami obu Korei. Uznaje się, że papież Franciszek odegrał znaczną rolę w normalizacji stosunków między Kubą i Stanami Zjednoczonymi i dlatego na jego pomoc liczy południowokoreański prezydent. Błękitny Dom zaprzecza doniesieniom gazety. Według przedstawicieli prezydenta w liście do papieża znajduje się jedynie prośba o modlitwę za pokój na Półwyspie Koreańskim, a na spotkanie przywódców Korei jest jeszcze za wcześnie.

24 maja: czy prezydent Moon Jae-in zniesie sankcje gospodarcze wobec Korei Północnej?

Przewodniczący komitetu obrony Kim Young-woo (polityk partii Bareun) wezwał administrację prezydenta Moon Jae-ina do ostrożnego podejścia w kwestii ewentualnego zniesienia sankcji gospodarczych nałożonych na Koreę Północną po ataku torpedowym w 2010 roku na korwetę Cheonan. Według Kima zniesienie lub złagodzenie sankcji w momencie kiedy Pjongjang nie prezentuje chęci zmiany swojej postawy, przeprowadzając kolejne testy raketowe i jądrowe, może zostać błędnie odczytane zarówno na arenie międzynarodowej, jak i na Półwyspie Koreańskim. Zniesienie lub zbytne złagodzenie sankcji może być szczególnie szkodliwe dla współpracy międzynarodowej w kwestii denuklearyzacji Korei Północnej, gdzie tak ważne jest wspólne działanie. Dyskusja na temat tych sankcji, nazywanych potocznie „sankcjami 24 maja”, pojawiła się wraz ze zbliżającą się 7. rocznicą zatonięcia korwety Cheonan koło wyspy Baengnyeong. Prezydent Moon Jae-in, który chciałby wznowienia

dialogu i współpracy z Koreą Północną, musi rozważyć kwestię majowych sankcji, które znacznie ograniczają wymianę gospodarczą z Pjongjangiem.

26 maja: ministerstwo zjednoczenia zatwierdziło prośbę organizacji pozarządowych o nawiązanie relacji z Koreą Północną. Będzie to pierwsze nawiązanie społecznego kontaktu międzykoreańskiego od czasu zawieszenia wszelkich relacji w zeszłym roku po przeprowadzeniu przez Pjongjang czwartej próby nuklearnej. Ministerstwo zjednoczenia zaaprobowało wniosek pozarządowej organizacji humanitarnej Korean Sharing Movement. Organizacja ta dostała zgodę na wizytę w Korei Północnej w sprawie pomocy humanitarnej. Minister ds. zjednoczenia uzasadnił swoją decyzję nowym stanowiskiem rządu, które zezwala na pomoc humanitarną pod warunkiem, że nie narusza ona ram międzynarodowych sankcji wobec Korei Północnej.

29 maja: Korea Północna testuje raketę krótkiego zasięgu. Jest to już trzecia próba raketowa od momentu zaprzysiężenia prezydenta Moon Jae-ina na urząd prezydenta. W odpowiedzi na kolejną północnokoreańską prowokację prezydent Moon Jae-in zwołał posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Narodowego. Test ten został potępiony przez społeczność międzynarodową, szczególnie przez Japonię, jako zagrażający bezpieczeństwu powietrznemu i morskemu w regionie oraz naruszający prawo międzynarodowe.

29 maja: Korea Południowa przesłuchuje uratowanych północnokoreańskich rozbitków. W niedzielę (28 maja) południowokoreańska straż przybrzeżna uratowała sześciu rozbitków, których uważa się za rybaków. Władze południowokoreańskie poinformowały, że rozbitkowie zostaną odesłani do Korei Północnej, jeśli takie będzie ich życzenie. **31 maja** po zakończeniu procesu przesłuchania wszyscy rozbitkowie wyrazili chęć powrotu do ojczyzny. Strona południowokoreańska ma nadzieję, że takie działania jak ratowanie rozbitków i postępowanie zgodnie z ich wolą pomogą ponownie otworzyć kanał komunikacyjny pomiędzy państwami. Ponieważ obecnie taka droga komunikacji nie istnieje, rząd południowokoreański poinformował o decyzji rozbitków Pjongjang za pośrednictwem Wojskowej Komisji Rozjemczej Dowództwa ONZ (UNCMAC).

30 maja: Japonia i Korea Południowa zgadzają się co do potrzeby nałożenia kolejnych sankcji wobec Korei Północnej. Po kolejnym w tym roku północnokoreańskim teście raketowym prezydent Moon Jae-in zadzwonił do premiera Japonii Abe Shinzo. Podczas rozmowy przywódcy obu państw zgodzili się co do potrzeby wywarcia większej presji na Pjongjang za pomocą sankcji. Premier Abe powiedział, że w obecnej sytuacji nie ma miejsca na dialog. Prezydent Moon zgodził się z tym stwierdzeniem, dodał jednak, że ostatecznym celem sankcji powinno być skłonienie Pjongjangu do negocjacji. Przywódca południowokoreański podkreślił, że społeczność międzynarodowa musi działać dwutorowo. Powinno się zarazem zdecydowanie reagować na jakiegokolwiek prowokację, jak i wysyłać jasny komunikat, że dialog w sprawie denuklearyzacji jest możliwy.

KOMENTARZ

1. **W maju najważniejszym wydarzeniem w Korei Południowej był wybór nowego prezydenta.** Urząd prezydenta objął Moon Jae-in, który w poprzednich wyborach nieznacznie przegrał z Park Geun-hye. Przeprowadzone po wyborach sondaże wskazują, że aż 80% Koreańczyków popiera swojego nowego liberalnego przywódcę. Przed Moon Jae-inem stoi teraz wiele wzywań, zarówno w polityce wewnętrznej, jak i zewnętrznej. Jeśli chodzi o kwestie związane z Półwyspem Koreańskim, prezydent i jego administracja pragną wznowienia dialogu i współpracy z Koreą Północną, zwracając się w stronę „słonecznej polityki” prezydenta Kim Dae-junga i jego następcy Roh Moo-hyuna. Obecny prezydent blisko współpracował z Roh i w kampanii wyborczej zapowiadał chęć kontynuowania jego polityki. Pierwszym krokiem prezydenta Moona w stronę zmiany międzykoreańskiej polityki, która podczas konserwatywnych rządów administracji Park Geun-hye opierała się na sankcjach, było nominowanie na stanowisko ministra spraw zagranicznych Kang Kyung-wha, która podczas pracy dla ONZ skupiała się wokół praw człowieka. Nowa „słoneczna polityka” w obecnej sytuacji międzynarodowej musi mieć jednak nieco inny charakter. Prezydent Moon stawia na politykę dwutorową. Każda północnokoreańska prowokacja musi spotkać się ze zdecydowanym odzewem, który będzie zgodny z postanowieniami Rady Bezpieczeństwa ONZ. Jednocześnie poszukiwana będzie droga do dialogu i współpracy, początkowo w sektorach pozapaństwowych, związanych głównie z pomocą humanitarną. Jak pokazały majowe prowokacje Pjongjangu, realizacja tej nowej polityki dialogu zamiast konfrontacji nie będzie łatwa.

W kwestii polityki wewnętrznej część dziennikarzy nazywa nową administrację „Roh Moo-hyun 2.0”. Nowy prezydent nie ukrywa, że jego mentor wiele go nauczył i chciałby kontynuować jego dziedzictwo. Musi być ona jednak dostosowana do problemów, z którymi obecnie boryka się koreańskie społeczeństwo. W odpowiedzi na to zapotrzebowanie jednym z pierwszych postanowień nowego prezydenta stała się reforma starych elektrowni węglowych, które są odpowiedzialne za zanieczyszczenie powietrza, które z roku na rok staje się coraz poważniejszym problemem. Zanim jednak prezydent Moon Jae-in zacznie w pełni realizować swoje wyborcze obietnice (lub chociażby część z nich), musi uformować nowy rząd. W swoim przemówieniu inauguracyjnym oświadczył, że chciałby zjednoczyć koreańską scenę polityczną. Jednak nominacje na różne stanowiska, które miały się do tego przyczynić, odniosły przeciwny skutek. Opozycja podważyła kandydaturę Lee Nak-yona na urząd premiera, zarzucając wiele przewinień jego rodzinie (jego żona, nauczycielka, jest oskarżana o zafałszowanie miejsca zamieszkania, aby zostać przydzieloną do

innej szkoły, a synowi zarzuca się udawanie kontuzji, aby wymigać się od obowiązkowej służby wojskowej). Druga część sceny politycznej uważała, że takie zarzuty nie dyskredytują kompetencji samego Lee. Ostatecznie Zgromadzenie Narodowe zatwierdziło jego nominację. Jednak Lee Nak-yon nie jest jedyną osobą, której nominacja budzi zastrzeżenia. Rzecznik opozycyjnej Partii Wolność Korea zarzucił prezydentowi nominowanie osób, które nie spełniają jego własnych zasad. Podczas kampanii prezydenckiej Moon Jae-in obiecywał nominować na stanowiska tych osób, które dopuściły się, któregoś z pięciu przewinień: unikania służby wojskowej, oszustw związanych z nieruchomościami, oszustw podatkowych, fałszywych rejestracji miejsca zamieszkania oraz plagiatu naukowego. Nic dziwnego, że opozycja tak żywo atakuje decyzje kadrowe prezydenta. Moon Jae-in pod koniec miesiąca zwrócił się z prośbą do opinii publicznej o zrozumienie jego nominacji. W odpowiedzi opozycyjna Partia Ludowa zdecydowała się poprzeć Lee Nak-yona. Jednak znaczny sprzeciw największej opozycyjnej partii LKP wskazuje, że pomimo nadziei prezydenta Moona, południowokoreańskiej sceny politycznej nie uda się szybko i łatwo zjednoczyć.

- 2. W relacjach z Europą Środkowo-Wschodnią na pierwszy plan wysuwa się krytyka działań Korei Północnej.** Węgry i Polska przyłączają się do społeczności międzynarodowej zdecydowanie potępiającej północnokoreańskie testy rakietowe i jądrowe. Rząd węgierski wyraża nawet gotowość do podjęcia wszelkich możliwych kroków. Deklaracje te prawdopodobnie zostaną ograniczone do nałożenia na Koreę Północną dodatkowych sankcji, gdyż jest to główny środek nacisku na reżim państw europejskich. Jednak Bułgaria, Czechy i Rumunia decydują się na inny krok, potępiając wyzysk robotników północnokoreańskich za granicą. Reżim północnokoreański odbiera swoim obywatelom znaczną część zarobionych pieniędzy, a sami robotnicy często muszą pracować w niehumanitarnych warunkach. W ten sposób Pjongajng pozyskuje zagraniczną walutę. Jest to problem powszechnie znany, ale państwa, które zezwalają na import robotników z Korei Północnej przysmykają na to oko. Inicjatywa Bułgarii, Czech i Rumunii, które zawieszają import pracowników z Korei Północnej powinna stanowić dobry przykład dla innych państw regionu.
- 3. W relacjach na Półwyspie Koreańskim Pjongjang nawołuje do zakończenia międzykoreańskiej konfrontacji?** Deklaracje północnokoreańskie, które pojawiały się przed wyborem prezydenta Moon Jae-ina, nie mają odzwierciedlenia w działaniach reżimu. Kim Jong-un nie zaprzestaje prowokacji, czym testuje nową administrację południowokoreańską. Jego ojciec Kim Jong-il wykorzystywał „słoneczną politykę” dla zysków gospodarczych, a oferowana przez Południe pomoc humanitarna zamiast trafić do potrzebujących, finansowała rozwój programu jądrowego. Reżim północnokoreański nie stara się stworzyć sytuacji, w

której możliwe byłyby negocjacje, dlatego Korea Południowa nie może odstąpić od sankcji, w tym wznowić działania Obszaru Przemysłowego Kaesong.

**OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

